

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן הרבי הקדוש רבי גדליה משה מזוועהאל זצוק"ל, בנו של מרן הרבי הקדוש רבי שלמה מזוועהאל זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"ד חשון תש"י.

בתקופת מלחמת השחרור עם הבריטים, אירע פעם שחייל מהצבא הבריטי חטף בחור אחד, ומי שהגיע לידם היה גורלו מר מאוד, ומרוב פחד לא העיז שום אדם לצאת מביתו לנסות להצילו מידי, אך תיכף כששמע הרה"ק רבי גדליה משה את המתרחש, לא שת לבו לסכנה הגדולה שהיתה כרוכה בדבר, ועל אף הפצרותיהם של בני ביתו שיחוש על נפשו, רץ החוצה לעבר החייל הבריטי והתחיל לצעוק עליו שיעזוב את הבחור. אנשי ביתו עקבו אחריו ברוב פחד מהחלון לראות מה יצא בגורלו, אך הוא לא נרתע. הוא אחז ביד הבחור, הוציאו בכח מידי של החייל והכניסו לביתו, וכך הציל ממש את חייו...

הרבי הקדוש רבי גדליה משה התגורר בשכונת 'בית ישראל' וקבע מקום תפילתו בשכונה, בבית הכנסת 'באר שבע'. הימים היו ימי ערב פסח, וכשרבנו הגיע לתפילת מנחה מעריב, הרגיש בשכנו היושב לידו שפלט אנחה מליבו, מפעם לפעם. נפנה אליו רבנו ושאלו מה מעיק עליו, אך הלה ניסה להשתמט מלחשוף לפניו את ליבו, ומלמל שביך כה וכה לא יוכל להיות לו לעזר. רבנו הפציר בו עד שהלה פתח את ליבו לפניו ותינה את צערו, שאין לו דבר לצרכי החג הממשמש ובא. אולם לא ציפה לעזר מרבנו, שבעצמו היה מוקף בעוני ובדוחק קשים מנשוא.

כיון ששמע רבנו את צרותיו של האיש, השתתה בבית הכנסת עד לאחר שעזב האיש את ההיכל, אז ניגש לגבאי בית הכנסת ושח לפניהם את הענין, כשהוא מעוררם לבוא לעזרת האיש ברכישת צרכי החג. הגבאים טענו שהקופה ריקה בעטיין של הוצאות השיפוצים של בית הכנסת, כך שאין באפשרותם לסייע בנידון. אך רבנו לא ויתר להם כלל וכלל, ופנה אליהם באהבת ישראל שהייתה מלהטת בו תדיר: "מי צריך את השיפוצים הללו, כשאין ליהודי זה מה לאכול...". ולבסוף הפטיר שהוא מוכן להשיג השתתפות במחצית ההוצאות.

משנכחו הגבאים לראות עד היכן נוגע צערו של יהודי זה לליבו, הסכימו מיד להשתתף ולתת חלקם בסיפוק צרכי החג לאותו מתפלל. מאז הפך הדבר למנהג קבע, מידי שנה בשנה. הגבאים היו מספקים חלקם לצרכי החג של אותה משפחה ורבנו היה משלים את חלקו. מנהג זה המשיך גם לאחר שעלה על כס הנהגת חסידי זוועהאל והפסיק לפקוד את בית הכנסת. ואף לאחר הסתלקותו של רבנו, היה הרב של אותו בית הכנסת מגיע בכל שנה אל בנו ממלא מקומו - כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'יקרא דמלכא' ז"ע, כדי לקבל את ההשתתפות בסיפוק צרכי החג לאותה משפחה...

(טוב עין הוא יבורך, ברכת יישר כח להרב יהודה רוט מנהל מכון מעיינות הרים זוועהאל, על הסיפורים הנפלאים ששלח לנו)

תפילתו בוקעת הרקיעים של הרבי הקדוש הדבר חיים זצוק"ל

הוא יצא, ושלח את אחד החסידים לשאול את המרא דאתרא של בני ברק הגאון הצדיק רבי יעקב לנדא זצוק"ל אם מותר לו לקחת כדורים ביום כיפור. החסיד הגיע אל בית מדרשו של הרב לנדא, והרב אחז בשמונה עשרה של מוסף. בלית ברירה הוא המתין עד שהרב לנדא סיים, ואז ניגש ושאל את הרב. מיד כששמע הרב לנדא את השאלה, פסק בנחרצות שלא רק שמותר לרבי הדבר חיים לקחת כדורים, אלא שבתורת מרא דאתרא הוא מצווה עליו לקחת את הכדורים...

החסיד רץ לבית המדרש של מדבורנה אשר בפאתי בני ברק ברח' חתם סופר, וכבר בדרך כשהוא עולה את רח' מינץ, הוא שומע את הרבי הדבר חיים כשהוא קורא בתורה, בקולות וברקים ובהתלהבות נוראה. מה קרה? פשוט מאוד, כשהרבי ראה שהתלמיד מתעכב ומתמהמה, הוא לא המתין, נכנס לבית המדרש והמשיך בהתלהבות בעבודתו עבודת הקודש בקריאת התורה בכל כוחו, עד שקולו נשמע בתחילת רח' מינץ...

כשאנו שומעים סיפור כזה אנו מקבלים קצת אספקלריא מי היו הצדיקים. נשתדל ונסה ללכת בעקבותיהם, כמאמר חז"ל 'מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי', שהרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל היה תמיד אומר: 'מתי יגיעו' - שיהיה לנו נגיעה במעשי אבות...

(מתוך הפתיחה לשיעור, ר"א תשרי, ביצה דף י"ז)

העגלון שהציע את עזרתו

השבוע נלמד בדף היומי (ר"ה דף כ"ז ע"ב) את דברי הגמרא: **"לא הוו ידעי רבנן מאי השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך"** [שלא ידעו פירוש המילה 'הבך']. **אמר רבה בר בר חנה, יומא חד הוה אזלינא בהדי ההוא טייעא** [הלכתי עם ערבי אחד], **הוה דרינא טונא** [נשאתי עלי משא], **ואמר לי שקול יהבך ושדי אנמלאי** [קח את משאך והשלך אותו על הגמל; ומכך למדו חכמים ש'יהבך' פירושו משאך].

סיפר מרן הרבי הקדוש מתולדות אהרן בעל הדברי אמונה זצוק"ל, שהחוח מלובלין ז"ע היה פעם אצל רבו הקדוש בעל הנועם אלימלך ז"ע. לפני שנסע לביתו, נכנס לרבו הקדוש להיפרד ממנו, וביקש ממנו ברכה: **"דער באשעפער זאל מיר באשערין א פיאקער אהיים צו פארן"** [שהקב"ה יזמין לי עגלה לנסוע בה הביתה].

נענה הרבי רבי אלימלך ואמר: **"אם אתה אומר כך, אתה חייב עדיין להישאר כאן"**. ולתמיהתו של תלמידו הקדוש הסביר ואמר: הגמרא בראש השנה מספרת

צעקותיו של המקובל

זה קרה לפני כעשר שנים. אברך נסע מירושלים לאחד מגדולי המקובלים זצוק"ל, הוא נכנס לקדוש פנימה, והמקובל התחיל לצעוק עליו צעקות נוראיות. האברך יצא שבור ורצון ממור בבכי. כל כך טרח עבור הנסיעה, כל כך חיכה לדברי חיזוק, כל כך השתוקק לקבל ברכות, ובמקום ברכות קיבל צעקות.

בדרך חזור הוא התהפך ברכבו לא עליכם, הרכב יצא מכלל שימוש, אך הוא ניצל ויצא בחסדי שמים ללא פגע. האברך התחיל לרקוד, הוא קיבל את חייו במתנה.

בפעם הבאה כשהוא הגיע למקובל, שמח איתו המקובל שמחה גדולה, ואמר לו מילים מצמררות: **"כאשר באת אלי בפעם הקודמת ראיתי את מידת הדין מתוחה עליך, ורציני להציל את חיך. על ידי הצעקות והביזיונות פדיתי את הגזירה..."**

אינני רוצה לפרסם מי היה אותו מקובל ומי היה האברך, כי לא קיבלתי רשות, אך אני יודע את שמו.

אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל תמיד כשהיה מספר לנו סיפור בשולחן שבת, היה אומר אחרי הסיפור **"היוצא לנו מדברינו"** ותמיד היה מוציא את המסר החשוב מהסיפור. [עם הזמן היו הילדים בבית פוצחים במקלה מיד כשהסתיים הסיפור **"היוצא לנו מדברינו"**...].

מה המוסר השכל מהסיפור הנ"ל? יהודי מקבל ביזיונות, הוא מקבל מכה, הוא עובר צער כבד, תשמח! תרקוד! מי יודע ממה אתה ניצל כרגע בזכות זה, מדברים הרבה יותר גרועים. בשעת מעשה זה נסיון לא קל, אבל התפקיד שלנו הוא להיות בכל רגע נתון באספקלריה נכונה בבחינת מוח שליט על הלב, לדעת איך להסתכל נכון על כל מה שקורה מסביבנו...

בתפילה שהשי"ת ישיפע עלינו רק חסדים גלויים, בשורות טובות ישועות ונחמות. אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ר' תשרי, ביצה דף י"ב)

עבודתו של הרבי הקדוש הדבר חיים מתוך מסירות נפש

הרה"ח ר' זאב בורד שליט"א, מגדולי וממוקשרי תלמידי של מרן הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, סיפר סיפור מרטיט על הרבי הדבר חיים. [הסיפור מופיע בספר "הליכות עולם" אלול-תשרי הליכות קדש עובדות ומנהגים למרן הרה"ק הדבר חיים מנדבורנה ומרן הרה"ק הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל (עמ' ר"א)].

ביום הקדוש יום הכיפורים היה הרבי הדבר חיים חולה לא עליכם, ובמצות הרופאים היה עליו לקחת כדורים על מנת להסדיר את הבעיה שהיתה לו בלב. בהפסקה אחרי שחרית

מיני מתיקה

מי שטס פעם בשדה תעופה ראה את זה. אפשר לראות זאת בכל שדה תעופה בעולם. מיד כשעוברים את המכס, עומדים איזה 10-15 דריוורים, נהגי מוניות, מנסים להציע לך נסיעה. שימו לב באילו מבטים הם מסתכלים עליך. הם לא מורידים את העיניים לשניה. אולי אדם זה ירצה לנסוע אתם. 15 מתחרים על כל אדם שיוצא... הנמשל הוא, בפרשת האזינו לקראת סוף הפרשה (פרק ל"ב פסוק מ"ו) אומרת התורה הקדושה: "וַיֵּאמְרוּ אֲלֵהֶם שִׁמּוּ לְבַבְכֶם לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מַעֲיֵד בְּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תִּצְטָוּ אֶת בְּנֵיכֶם לְשִׁמּוֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת". אומר רש"י הקדוש: "צריך שיהיו עיניו ואזינו ולבו מכוונים לדברי תורה". צריך להיות מחוברים לתורה עם כל הרמ"ח איברים וכל השס"ה גידים. רק ככה לומדים את ההייליגע תורה. להיות שקוע כל כולו בתורה, עם העיניים האזניים והלב, ורק ככה נהיים גדולים בתורה.

שהתלמידים לא ידעו מה זה השלך על ה' יבך, מה הם לא ידעו? מה היתה השאלה שלהם? הם לא ידעו עד כמה היא מדרגת הבטחון. עד כמה צריך אדם להשליך יבבו על הקב"ה. האם חייבים גם לעשות השתדלות או שאפשר לבטוח על ה' לגמרי בלי לעשות שום השתדלות. סיפר להם רבה בר בר חנה שפעם הוא נשא משא כבד על כתפו, והוא לא ביקש עזרה מאף אחד, הוא לא חיפש עגלה שתעזרו לו, אלא הוא בטח לגמרי על הקב"ה שאם הוא באמת צריך, ודאי יזמין לו הקב"ה את כל צרכו. ואכן בלי שום השתדלות מצדו פנה אליו הערבי והציע לו לשים את משאו על הגמל. ומזה קיבלו התלמידים את תשובתם שאפשר לבטוח על ה' אף בלי שום השתדלות.

החחה הקדוש הבין את דבריו של הרבי, ולא חיפש יותר עגלה. ואכן לא עבר זמן רב, ועגלון אחד ניגש אל החחה ואמר לו: אברך, אני נוסע ללובלין, אולי אתה רוצה לנסוע הביתה?...

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדרף היומי

השבוע נלמד בדרף היומי (ר"ה כג ע"ב במשנה) שמי שבא להציל מן הדליקה, או מיילדת הבאה לילד, מותר להם לחזור בשבת אלפיים אמה, והטעם כי אם לא נתיר להם לא ירצו לבוא ולהציל. ורצינו לשאול, איש הצלה או אדם רגיל [שאינו איש הצלה], שנוסע במכוניתו להציל חיי אדם או שמביא חולה לבית החולים וכדומה, האם מותר לו לחזור במכוניתו מאותו הטעם כי אם לא נתיר לו לא ירצה לנסוע להציל? וכן האם מותר לו לכבות את המכונית כשהוא מגיע לבית החולים?

תשובה שהתקבלה מאת שאר בשרי הקרוב הגאון הרב אליעזר הרשקוביץ שליט"א, מדרוך החתנים הנודע, מרבני הכולל בית דוד קרעטשניץ קרית קרעטשניץ רחובות בעזה"ת, ז' מרחשון תשפ"ב יומא דהילולא רבא דהרה"ק רבי מאיר שפירא זיע"א מייסד ומחולל ה'דרף היומי'

לכבוד ידיד נפשי ש"ב הגאון הגדול כש"ת הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א אשר שמו רץ לפניו מקצה העולם ועד קצהו, במסירות נפש נפלאה למען הרבות שיעוריו תורה בכלל ולימוד הדרף היומי בפרט, ובשימת דגש גדול על **מתיקות** ועריבות **הדרף היומי**, שיעוריו הערבים רצים מפה לפה ומאוזן לאוזן כאש בנעורת, אש דת למו, הגדיל האי גאון לעשות למען ולטובת הכלל להוציא לאור עלי גליון מיני מתיקה ערבים לקוראיהם מידי שבת בשבתו חק ולא יעבור, אשלח בזאת את ברכותי ואיחולי, שחפץ השם בידו יצליח להרבות תלמידים והפצת תורה בכלל ישראל, אתה בירושלים ומצודתך פרושה על כל העולם כולו.

ועתה אשתדל בס"ד לתת מענה הוגן לשאלתו שאלת חכם, בקצירת האומר ככל אשר יספיק המקום והזמן.

בגמ' ר"ה למדנו כלל יסודי, שמי שיצא להציל את הנפש מותר אף לחזור בשבת, והסיבה היא שאם נאסור עליו לחזור, אזי כשיקלע לידו שוב צורך להציל יתירש ולא יצא להציל כי יודע שאין באפשרותו לחזור. והנה הרבה קולמוסים נשברו על נושא חשוב זה, היות וגם ברמב"ם עצמו מצאנו סתירה בדבריו, שבפרק כ"ז מהלכות שבת הלכה י"ז כתב שאין היתר לחלל שבת בחזרה ובפרק ב' הלכה כ"ג כתב כגמ' דידן שמותר לחלל שבת בחזרה, ורבו הפוסקים שדנו בדבר זה וביניהם החת"ס ומנחת שלמה ועוד רבים, ואנחנו לא באנו אלא לומר את היוצא מדבריהם להלכה.

התשובה מחולקת לג' אפשרויות: **א'** איש הצלה בתפקיד. **ב'** איש הצלה שלא בתפקיד. **ג'** אדם פרטי. ונבארם בס"ד אחת לאחת:

א' איש הצלה בתפקיד - אף ללא ההיתר של 'נמצאת מכשילן לעתיד לבא', ברור שמוותר לו לחזור לביתו, היות וצריך לעמוד על המשמר על כל צרה שלא תבוא. אך אם יש באפשרותו לחזור ע"י גוי, בוודאי עדיף. אך שלא יגרע חלילה מעבודתו בהצלת נפשות. וכן מסתבר שמוותר לו לכבות את הרכב אם יש צורך בכך.

ב' איש הצלה שלא בתפקיד - על אף שאין זה מתפקידו הרשמי לצאת כרגע לקריאות הצלה היות ויש את הממונים לכך, ואם כן לכאורה אין את ההיתר ד'נמצאת מכשילן לעתיד לבא', אעפ"כ אם היה צורך לצאת, מותר לו גם לחזור דא"כ נמצאת מכשילן לעתיד לבוא, שפעם אחרת לא ירצה לצאת אפי' אם יראה צורך בכך כי אסור לו לחזור, וכן מסתבר שמשום חשש זה מותר לו גם לכבות את הרכב. אך כאן צריך יותר להשתדל אם יש באפשרותו לחזור ע"י נכרי, אבל בתנאי שלא בגלל זה יתירשל במלאכתו חלילה לעתיד.

ג' אדם פרטי שאינו איש הצלה, אלא עובר אורח או שכן וכדו' שנצרך באקראי ללוות חולה, בכה"ג אין כלל את ההיתר של 'א"כ נמצאת מכשילן לעתיד לבוא' ואסור לו לחלל שבת באיסורי דאורייתא בחזרתו, וכן מסתבר שאסור לו לכבות את הרכב, ואם חזרתו כרוכה באיסורי דרבנן כגון ע"י נכרי אז יש היתר, אבל רק בשעת הדחק גדול. ואם המלוה הוא קרוב משפחתו של החולה, מקרה זה חמור עוד יותר ואסור לו לחלל שבת כלל בחזרתו, אפי' אם החזרה כרוכה רק באיסורי דרבנן, משום דאצלו וודאי שלא שייך הטעם ד'א"כ נמצאת מכשילן לעתיד לבוא' ומסתבר דכ"ש שאסור לכבות את הרכב.

עד כאן היוצא מדברי הפוסקים להלכה, ולמעשה ישאל כל אחד את רבו ויורה את הדרך הנכונה לילך בה וכל דבר לגופו.

ואסיים מעין הפתיחה בברכת יגדיל תורה ויאדיר ויפוצו מעיינותיך חוצה.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד גליון "מתיקות הדרף היומי"!

בגליון מספר 86 [גליון פרשת נח] כתבתם על ענין גלגול חובות [מתוך פתיחה שנאמרה ביום י"ב אלול], ורציני לשתף את הקוראים הנכבדים בסיפור אישי בענין זה.

מלפני החגים מאז ששמעתי את הפתיחה של השיעור מאת הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א בקול הלשון, על הנחיצות לחיות עם מה שיש ולא עם צ'קים לא אשראי, אני משתמש כמעט רק עם מזומן. לא קל

מאוצרות הפרשה

ואבוא היום אל העין (כד, מב). פירש רש"י: היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ. אמר הרבי הקדוש בעל החידושי הרי"ם מגור זצוק"ל, לכאורה אינו מובן למה היה צריך אליעזר לנס זה, מי רדף אחריו? אלא הקב"ה רצה לרמז לבני בניו של אברהם אבינו, שכל זיווג של יהודי אינו מגיע אלא על ידי נסים.

להתרגל למשהו חדש, אבל רואים עין בעין את ההשגחה הפרטית.

אני משכיר צימר לימים ושבתות. לפני שבועיים מיד אחרי שמחת תורה שכרו כמה ימים את הצימר, כך שהיתה לי הכנסה לקנות צרכי שבת. שבוע שעבר לקראת סוף שבוע, ממש בהשגחה פרטית הגיעו כמה לקוחות חדשים ונכנס כסף להוצאות שבת. השבוע היה לי סיפור מיוחד ביום ב' פר' לך, אחרי שבוע שלא היו הזמנות לצימר, ואני מחכה שישכרו ממני כדי שיהיו לי הכנסות במזומן לשימוש יומיומי. התיישבתי לעשות חשבון של 'מעשר געלט' על תקופה ארוכה אחורה. לא עברו כמה דקות מאז שהתחלתי לעשות חשבונות, ומישהו מתקשר וסוגר לשבוע הבא מיום חמישי עד מוצ"ש. היה זה אחרי שהלה כבר דיבר איתי כמה פעמים, כך שנראה במוחש שהקב"ה חיכה רק לחשבון ה'מעשר געלט' כדי להשפיע ישועה...

תודה על השיעורים הנפלאים ועל הגליון הנפלא, זה ממש "מתיקות הדרף היומי"!

שמעון קויפמן, ביתר

פעם הגיעה אשה אחת שבורה אל הרה"ק רבי הירש מרימנוב זצוק"ל והתאוננה בפניו שבעלה חולה מסוכן, והרופאים התייאשו ממנו כבר ואין להם מה לעזור לו, והוסיפה שאף הלכה אל אחד מצדיקי הדור שאמר לה "ער דארף גרויס רחמים" - [בעלך זקוק לרחמים גדולים]...

ענה לה הרה"ק מרימנוב בשלוה: "אכן בעלך זקוק לרחמי שמים מרובים, אבל בשמים לא חסרים רחמים, הרי הקב"ה אוהב כל כך את עמו ישראל, ולכן הוא מתנהג איתם רק ברחמים מרוב אהבתו. בדאי ירחם עליו הקב"ה וירפאהו רפואה שלימה"... ואכן נרפא הבעל לגמרי, וחי עוד הרבה שנים.

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661